

تحقیق کیفی به موازات تحقیق کمی

حسین کریمی موقی^۱

چکیده

مقدمه: آشنایی ناکافی با رویکردهای نوین پژوهشی، نظیر تحقیق کیفی، باعث عدم به کارگیری آنها و یا استفاده نابجا از آنها شده است. لذا معرفی کامل جنبه‌های مختلف پژوهش کیفی و کمی به برطرف شدن ابهامات موجود در مورد آنها و به ویژه تحقیق کیفی کمک می‌کند و در بکارگیری آنها نقش موثری دارد. بدین منظور با هدف معرفی و مقایسه ویژگی‌های مطالعات کیفی و کمی این مقاله تهیه شده و آنها را در جنبه‌های مختلف با یکدیگر مقایسه نموده است.

روش بررسی: برای رسیدن به هدف این پژوهش با استفاده از منابع کتابخانه‌ای، اینترنتی و مکاتبه با انجمن‌های پژوهش اطلاعات جمع‌آوری و سپس مقالات و مطالبی که با موضوع ارتباط بیشتری داشتند، انتخاب و مطالب آنها استخراج شده است.

مروزی بر مطالعات: پژوهش کیفی، نظیر پژوهش کمی یک روش منظم بررسی است. در این نوع تحقیقات، اطلاعات به صورت شرح و توصیف پدیده‌ها ارائه می‌شود، گرچه امکان دارد در مواردی نظیر پژوهش کمی از ارقام نیز استفاده شود. از طرفی هدف عمده تحقیقات کیفی توصیف پدیده، تدوین فرضیه و ایجاد نظریه است در حالی که پژوهش‌های کمی به دنبال آزمون فرضیه هستند تا ارتباط بین متغیرهای خاص را توضیح بدهند. روش‌های جمع‌آوری داده‌ها در پژوهش‌های کیفی عمدتاً شامل مصاحبه و مشاهده است که این روش‌ها علیرغم پژوهش‌های کمی بایک استراتژی خاص استفاده می‌شوند. تحلیل اطلاعات کیفی بیشتر روش استقرایی است در صورتی که پژوهشگران کمی از تحلیل قیاسی بهره می‌جویند. تعامل نزدیک محقق با نمونه‌های مورد بررسی و نمونه‌گیری تئوریک از ویژگی‌های دیگر پژوهش‌های کیفی است که در این خصوص پژوهش کمی تابع نمونه‌گیری آماری و محقق معمولاً منفک از نمونه‌ها بوده و به کنترل و اندازه‌گیری متغیرهای می‌پردازد.

نتیجه‌گیری: تحقیقات کیفی از نظر موضوع مورد مطالعه، اهداف و کاربردها، تکنیک‌های جمع‌آوری اطلاعات، تعداد نمونه‌ها و روش نمونه‌گیری و چگونگی تحلیل داده‌ها با رویکردهای کمی متفاوت هستند. لذا معرفی و آموزش تحقیقات کیفی برای همه پژوهشگران و بویژه دانشجویان مقطع دکترای تخصصی و رزیدنت‌ها توصیه می‌شود.

کلیدواژه‌ها: تحقیق کیفی، تحقیق کمی، تحقیق کیفی در مقابل تحقیق کمی

مقدمه

دورویکرد عمده نسبت به پژوهش وجود دارد:

۱- پژوهش کمی ۲- پژوهش کیفی (۱).

اولسون (Olsan) معتقد است که وجود دو مشکل باعث

تیرگی بحث‌های مربوط به تحقیقات کیفی و کمی شده و

ویژگی‌های خوب آنها را در هاله ابهام فرو برده است. این دو

مشکل عبارتند از: ۱- فقدان تعریف واضح و آشکار ۲- تمرکز

عمده بحث‌ها بر روی روش‌ها به جای پیش‌فرض‌های این دو

پژوهش (۲).

عدم درک کامل این روش‌ها باعث کاهش استفاده یا

۱- عضو هیئت علمی دانشگاه علوم پزشکی مشهد و دانشجوی دکترای آموزش پرستاری دانشگاه علوم پزشکی ایران

طول زمان نیز تغییر می کند.

ب - آنچه ما می دانیم تنها در یک موقعیت و یا متن معنا پیدا می کند (۳).

پژوهشگران کیفی علاقه مند به پاسخگویی به چراها هستند (۴). در حالی که در تحقیقات کمی پژوهشگر به دنبال کشف رابطه علت و معلولی، آزمون فرضیه، پیش بینی و کنترل می باشد (۵). تفاوت دیگر بین تحقیق کیفی و کمی در این است که تحقیق کیفی به دنبال استدلال استقرایی بوده ولی تحقیق کمی بیشتر از استدلال قیاسی بهره می جوید (۶). تحقیق کیفی در واقع شیوه منظم بررسی به منظور فهم موجودات انسانی و تعامل آنها با خود و محیط اطرافشان تعریف می شود که یک روش کل نگر است و علیرغم تحقیقات کمی به بخشی از یک موضوع یا پدیده نمی پردازد بلکه انسان را در محیط و با تمام پیچیدگی هایش مورد توجه قرار می دهد (۷). در تحقیق کیفی محقق به دنبال پاسخ به پرسش هایی نظیر، چه چیزی، چرا و چگونه است. در این نوع تحقیقات، اطلاعات به صورت شرح و توصیف پدیده ها ارائه می شود، گرچه امکان دارد در مواردی از آمار و ارقام هم استفاده شود ولی غالباً متغیرهای مورد مقایسه با کمک واژه ها توصیف می شوند. به همین دلیل این نوع تحقیقات به نام کیفی معروف شده اند، البته نباید تحقیق کیفی را با سنجش کیفیت اشتباه گرفت در تحقیق کیفی، کیفیت خدمات یا درمان یا مراقبت بررسی نمی شود (۸).

تحقیق کمی یک رویکرد پژوهشی در طول سالیان دراز بوده است. آثار اجتماعی طرفدار این رویکرد است زیرا در سرتاسر سال دهه ۱۹۰۰ این روش به کار گرفته شده است و در زمینه های پزشکی، آموزش و روانشناسی کاربرد داشته است صاحب نظران آن را به عنوان یک رویکرد دقیق که در آن متغیرها، قابل اندازه گیری و مقایسه هستند، توصیف نموده اند. آندرسون و ولک^۱ به نقل از گالوان^۲ (۱۹۹۹) می نویسند: تحقیق کمی در ابتدا دارای فرضیه بوده و نمونه گیری تصادفی، نمونه های بزرگ و استفاده از تست های استاندارد در این نوع پژوهش معمول است (۹). برای شروع تحقیقات کیفی نیاز به وجود فرضیه نیست (۶). به عبارت دیگر هدف عمده تحقیقات کیفی ایجاد تئوری است، در حالی که تحقیقات کمی به دنبال آزمون تئوری یا فرضیه هستند (۱۰).

استفاده نابجا از آنها شده است. لذا بررسی جنبه های مختلف این دو رویکرد در بر طرف شدن اتهامات موجود، بویژه در تحقیق کیفی کمک می کند و بکارگیری آنها را تسهیل می نماید. اگر چه اقبال علوم پزشکی به رویکردهای تحقیق کیفی تازگی دارد، اما سابقه این پژوهش ها بسیار گسترده است. این شیوه از تحقیقات به دنبال تعیین اندازه و تعداد و ارقام نیست، اما در مقابل تحقیقات مرسوم کمی هم قرار ندارد آنها با هم هماهنگ هستند و مکمل یکدیگر نه مانع الجمع. تحقیق کیفی در جستجوی پدیده ها و حوزه های پیچیده ای است که شیوه های کمی نمی تواند به آن حوزه ها نفوذ کند مانند تغییر سیاست ها بر مبنای دیدگاه بیماران (۳).

هدف این مطالعه معرفی و مقایسه ویژگی های مطالعات کیفی و کمی بوده، لذا در این مقاله سعی شده است که مطالعات فوق در جنبه های مختلف از جمله مفاهیم، هدف و کاربرد، روش جمع آوری داده ها و تحلیل آنها، ارتباط محقق و شرکت کننده، روش های نمونه گیری و ... با یکدیگر مقایسه شوند.

روش بررسی

برای رسیدن به اهداف این پژوهش مقالات مرتبط در منابع اینترنتی و کتابخانه ای مورد بررسی قرار گرفت. بدین صورت، ابتدا در سایت های مختلف با ارائه کلید واژه های تحقیق کیفی، تحقیق کمی، تحقیق کیفی در برابر تحقیق کمی و مقایسه تحقیق کیفی با کمی مقالات چاپ شده در این زمینه به طور سریع مرور و سپس مقالاتی که با موضوع ارتباط بیشتری داشتند، انتخاب و مطالب آنها استخراج شده است در منابع کتابخانه ای هم کتب و مجلات مرتبط با پژوهش کیفی و کمی، مرور و مطالب لازم انتخاب گردیده، سپس محتوای انتخاب شده به دقت مطالعه و خلاصه برداری شده و پس از تسلط کامل بر موضوع، جنبه های مختلف تحقیق کیفی و کمی توصیف و مقایسه شده است.

مروری بر مطالعات

اصولاً رویکردهای کیفی بر اساس دیدگاه کل نگر^۱ به پدیده های هستی بنا نهاده شده و بر دو اصل زیر استوار است: الف - تنها یک واقعیت منحصر وجود ندارد، واقعیات بر اساس ادراک افراد بنا نهاده شده است، و برای هر فرد متفاوت و در

1- Holistic

2- Anderson and Welk

3- Galvan

در مواردی که شناخت کافی از پدیده‌ها وجود ندارد، تحقیقات کیفی انجام می‌شود (۷). دیان^۱ معتقد است که تحقیق کیفی دیدن جهان با چشمان نو است (۱۱).

اهداف عمده پژوهش‌های کیفی عبارتند از: توصیف پدیده‌ها، تدوین فرضیه، درک روابط بین پدیده‌ها و فرآیندها و طرح نظریه (۸).

بررسی مطالعات مربوط به سیاست‌ها و سازمان خدمات بهداشتی و درمانی، تغییر سیاست‌ها بر مبنای دیدگاه بیماران، کارکنان بهداشتی و یا مدیران و موضوعات مشابه از طریق پژوهش‌های کیفی امکانپذیر است (۳). در حالی که هدف عمده تحقیقات کمی معمولاً آزمایش تئوری موجود است، تحقیقات کیفی به دنبال توسعه حساس سازی نسبت به مفاهیم و ایجاد تئوری است هدف دیگر تحقیقات کمی نشان دادن ارتباط بین متغیرهای خاص، انتخاب شده و از قبل تعریف شده است. ولی تحقیق کیفی واقعیت‌های متعدد را که شرکت کنندگان در حین مطالعه ارائه نموده‌اند، توصیف می‌کند. تحقیق کیفی از این طریق باعث توسعه بینش و ادراک نسبت به واقعیت‌ها می‌شود. سومین هدف تحقیقات کمی تعمیم یافته‌های بررسی است در حالی که مطالعه کیفی به دنبال کشف یگانگی معنایی در موقعیت^۲ موجود است (۱۰).

به طور خلاصه، اهداف تحقیقات کیفی شامل طرح تئوری، روشن نمودن پیچیدگی‌های یک پدیده، آشکار ساختن مفاهیم، تجربه مفاهیم و پدیده‌ها است و پژوهش کمی عموماً به دنبال پیش بینی، تشریح و توصیف پدیده‌ها، آزمون فرضیه یا تئوری و جستجو برای یافتن روابط علمی (۳)، نشان دادن روابط بین متغیرها، تعمیم دادن یافته‌ها و کنترل پدیده‌ها است (۱۰). یادآوری این نکته ضروری است که هر پدیده می‌تواند هم موضوع پژوهش کیفی باشد و هم موضوع پژوهش کمی باشد، در واقع این دورویکرد منجر به کامل شدن ادراک ما نسبت به پدیده‌های مختلف می‌شود (۱۲).

پژوهش‌های کمی برای رسیدن به اهداف خود معمولاً از طرح‌های مطالعات پیمایشی، همبستگی، تجربی و غیره بهره می‌گیرند (۹) در این خصوص پژوهش‌های کیفی دارای انواع اصلی زیر است:

- پدیده‌شناسی^۴: بر توصیف و تفسیر دقیق پدیده‌ها در تمام

حوزه‌های تجربی تاکید دارد.

- قوم‌شناسی^۵: قوم‌شناسی و قوم‌نگاری مطالعه علمی فرهنگ‌ها است و برای توصیف باورهای فرهنگی و رفتارهای گروه‌های مختلف به کار می‌رود.

- تئوری بنیادین^۶: این روش از علوم اجتماعی گرفته شده است، یک روش منظم برای رسیدن به یک نظریه در باره فرآیندهای اجتماعی است و چون این نظریه ریشه در واقعیت اجتماعی دارد به نام تئوری بنیادین معروف است.

- تحقیق تاریخی: تحقیق تاریخی، جمع‌آوری سیستماتیک و ارزشیابی داده‌های مربوط به رویدادهای گذشته است (۸).

دو روش عمده جمع‌آوری اطلاعات در تحقیقات کیفی شامل مصاحبه و مشاهده می‌باشد:

مصاحبه‌های کیفی ممکن است به عنوان یک استراتژی اصلی یا همراه با مشاهده استفاده شود. در مصاحبه‌های کیفی از سوالات باز بی‌انتهای^۷ استفاده می‌شود که مناسب افراد با ویژگی‌های مختلف می‌باشد و عبارت است از: مصاحبه‌های غیر رسمی و مکالمه‌ای^۸، مصاحبه‌های نیمه سازمان یافته و مصاحبه‌های غیر سازمان یافته.

روش کلاسیک جمع‌آوری اطلاعات در تحقیقات طبیعی^۹ و زمینه‌ای^{۱۰}، مشاهده شرکت کنندگان در بستر یک صحنه طبیعی است. اطلاعات حاصل از مشاهده به منظور توصیف مکان‌ها، افراد، فعالیت‌ها و تفسیر مشاهدات شرکت کنندگان به کار می‌رود. مشاهده می‌تواند درک عمیق تری نسبت به مصاحبه که به تنهایی استفاده شده باشد، ایجاد نماید؛ زیرا در مشاهده پژوهشگر ممکن است مواردی را مشاهده نماید که شرکت کننده از آن آگاه نبوده و یا مایل به بحث در آن مورد نیست. مشاهده نیز به چندین روش قابل انجام است: مشاهده از بیرون بدون آن که مشاهده گر دیده شود، مشاهده غیر فعال بدون تعامل با شرکت کنندگان، مشاهده با تعامل محدود با شرکت کنندگان برای آشکار سازی برخی جنبه‌ها و بالاخره مشاهده به عنوان یک شرکت کننده فعال (۱۳).

در پژوهش‌های کمی برای جمع‌آوری اطلاعات، معمولاً از سوالات بسته، مبتنی بر پی‌آمد، از قبل مشخص شده، مصاحبه رسمی و سازمان یافته، مشاهده با استفاده از چک لیست و پرسشنامه‌های از قبل طراحی شده استفاده

1- Diane 2- Uniqueness 3- Situation
6- Grounded theory 7- Open - ended question
9- Naturalistic 10- field

4- Phenomenology 5- Ethnography
8- Informal and conversational interviews

ویرایش آنها، بازیابی بخش هایی از متن و دسته بندی اطلاعات بر حسب موضوع یا طبقه استفاده می شود (۳ و ۱۷). هدف تمام پژوهش ها فراهم نمودن دانش مطمئن و منطقی برای حل مشکلات است. بنابراین، تصمیم گیری در مورد این که اطلاعات چگونه بررسی و تحلیل شود بستگی به مشکل مورد پژوهش دارد و رویکردی را باید انتخاب نمود که به طور مؤثر و مکفی به موضوع مورد پژوهش پاسخ دهد (۱۸). لانگفورد^۷ معتقد است تحقیق کیفی یک روش عینی برای مطالعه تجربیات ذهنی انسان ها است و از روش های غیر آماری^۸ برای تحلیل اطلاعات استفاده می کند (۱۴).

محقق در پژوهش های کیفی دارای ویژگی های خاص بوده و در تعامل مستقیم با نمونه ها می باشد. برخلاف تحقیقات کمی در پژوهش های کیفی محقق مستقل از شرکت کنندگان نیست و ارتباط بین آنها بسیار نزدیک است در واقع در پژوهش کیفی:

- محقق در زمینه و بستری که فرآیند مورد مطالعه جاری است، حضور می یابد و تحقیق می کند (صرفاً مراحل راپیگیری نمی کند)

- داده ها را جمع آوری می کند و ضمن جمع آوری، آنها را کد گذاری، طبقه بندی و مفهوم سازی می نماید در واقع از ابتدای مطالعه گزارش مطالعه را آماده می نماید.

- محقق جزء لاینفک مطالعه است.

- محقق نقش اصلی در تحقیق، تفسیر و ترجمه داده ها را به عهده دارد. بدین منظور محقق باید دارای مهارت های ارتباطی، تعاملی، مشاهده گری، مصاحبه گری و نوشتاری باشد (۱۹).

در پژوهش کمی پژوهشگر به طور ایده آلیستی یک مشاهده گر عینی است که نه در آنچه باید مطالعه شود مشارکت می کند و نه بر روی آن اثر می گذارد (۲۰).

مفاهیم نمونه و نمونه گیری در تحقیقات کیفی از جنبه های مختلف دیده شده است. در تحقیق کمی موضوع اصلی در نمونه گیری این است که بتوانیم یافته های تحقیق را به جمعیت مورد مطالعه تعمیم بدهیم در حالی که در مطالعه کیفی تعمیم پذیری بدین شیوه مورد توجه نیست (۱۴). پژوهشگران کیفی در نمونه گیری از روش هایی استفاده می کنند که باروش های نمونه گیری پژوهش کمی تفاوت دارد. انواع مختلفی از

می شود (۳). مشاهده در پژوهش های کمی دارای ساختار بوده و معمولاً پژوهشگر در آن شرکت ندارد، ولی مشاهدات کیفی بدون ساختار هستند و عموماً با مشارکت پژوهشگر انجام می شود. مصاحبه هم در پژوهش های کمی دارای ساختار بوده و هم انعطاف پذیری ندارد ولی همانطور که اشاره شد در پژوهش های کیفی از مصاحبه های بدون ساختار استفاده می شود که مصاحبه گر، هدف عمومی پژوهش را در نظر می گیرد و مصاحبه را به صورت مکالمه و تعریف داستان هدایت می کند (۱۴). اطلاعات کیفی در برگیرنده کلمات است^۱ در حالی که اطلاعات کمی شامل اعداد^۲ می باشد (۱۵).

تحلیل اطلاعات کیفی به صورت زیر تعریف شده است: کار کردن با اطلاعات، سازمان دهی آن، تجزیه آن به واحدهای قابل اداره، سنتز آن، جستجوی الگو، کشف آنچه که مهم است و باید به دست آید و نهایتاً تصمیم گیری در مورد این که چه چیزی به دیگران خواهید گفت (۱۶).

پژوهشگران کیفی به دنبال تحلیل استقرایی^۳ اطلاعات هستند در حالی که پژوهشگران کمی از تحلیل قیاسی^۴ بهره می جویند (۳). تحلیل اطلاعات کیفی نیازمند خلاقیت است تا اطلاعات خام را به اطلاعات معنی دار و منطقی دسته بندی نمایند (۱۳). تحلیل اطلاعات کمی مشابه نمره دادن به سوالات چند گزینه ای و یا صحیح و غلط است. در صورتی که تحلیل اطلاعات کیفی مشابه تصحیح ورقه های تشریحی است. نوشتن سوالات تشریحی آسان ولی نمره دادن به آن مشکل است. از طرفی تحلیل اطلاعات در پژوهش کیفی در یک مرحله جداگانه نظیر مطالعه کمی انجام نمی شود (۱۷). تمام پژوهش های کیفی مستلزم به کارگیری روش های تحلیل محتوا^۵ است. در تحلیل محتوا اطلاعات طبقه بندی شده^۶ و برای کد گذاری اطلاعات در این طبقه ها اصولی ایجاد می شود. به عبارت دیگر، در روش تحلیل محتوایی واژه های موجود در یک متن در رده بندی های گوناگون و بر مبنای اهمیت تئوریک آنها دسته بندی می شوند. این روش ایزاری سازماندهی شده برای سنجش فراوانی موارد کاربرد، نظم و شدت بروز واژه ها، عبارات یا جملات فرا روی محقق قرار می دهد. تحلیل اطلاعات ممکن است دستی و یا به وسیله کامپیوتر انجام شود از کامپیوتر برای نگهداری اطلاعات،

1 - Words

2- Numbers

3- Inductive

4- deductive

5- Content analysis

6- categorized

7- Langford

8- nonstatistical

روش های نمونه گیری وجود دارد که همگی هدفدار هستند، به بیان دیگر به طور اختصاصی برای همان پژوهش انتخاب شده اند و مبتنی بر معیار هستند (۳). تحقیق کیفی به دنبال درک و فهم عمیق تجارب افراد یا گروه های ویژه است. بنابراین هنگام نمونه گیری باید افراد یا گروه هایی را پیدا کرد که دارای این تجربه باشند (۲۱).

یکی از انتقادات به تحقیقات کیفی این است که تعداد نمونه ها عموماً از تحقیقات کمی، کمتر است. با این وجود قانون منظمی در مورد تعداد نمونه های لازم برای تحقیقات کیفی وجود ندارد. ساندلوسکی^۱ معتقد است کیفیت اطلاعاتی که از هر پاسخ دهنده جمع آوری می شود مهم تر از مقدار اطلاعات است. تعداد نمونه برای مطالعات پدیده شناسی انجام شده در سال های قبل بین ۶ تا ۱۲ نفر بوده و در مورد مطالعات قوم شناسی و تئوری بنیادین بین ۱۲ تا ۳۳ نفر بوده است (۱۷). شرکت کنندگانی باید برای پژوهش انتخاب شوند که مناسب سؤال پژوهش باشند. نگرانی اصلی باید این باشد که افراد اخیراً موضوع مورد بررسی را تجربه کرده باشند. برای مثال: زنانی که در سه ماهه گذشته سقط جنین داشته اند، یا

والدینی که به تازگی دارای فرزند مبتلا به ایدز شده اند (۲۲). انتخاب واژه برای نامیدن افرادی که مورد مصاحبه یا مشاهده قرار می گیرند، امری دشوار است، بویژه آنکه این عنوان بیانگر جایگاه پژوهشگر و ارتباط او با افراد مورد مطالعه خواهد بود. به همین دلیل واژه های متفاوتی نظیر شرکت کننده، پاسخ دهنده، مطلع^۲ و پژوهش شده^۳ بر حسب نوع مطالعه کیفی استفاده می شود (۳ و ۵). موارد بحث شده در جدول (۱) به طور اجمال خلاصه شده است.

بحث و نتیجه گیری

تحقیقات کیفی و کمی بر اساس فلسفه های متفاوت به منظور کسب اطلاعات در مورد مشکلات جامعه بنا نهاده شده است و هر کدام از آنها در حل مشکلات جامعه نقش خاصی دارند، لذا دانستن مفاهیم مشترک و متفاوت این دو رویکرد پژوهشی برای پژوهشگران کاملاً ضروری است تا برای حل معضلات جامعه بشری روش پژوهش مناسبی را انتخاب نمایند (۹). رویکردهای پژوهش کیفی عمدتاً بر این عقیده هستند که حقیقت بر اساس افراد و زمینه های^۴ متفاوت تغییر می کند. آنها

جدول ۱: مقایسه ویژگی های تحقیقات کیفی و کمی

تحقیقات کمی	تحقیقات کیفی	حیطه
قیاسی	استقرایی	نوع استدلال
پیش بینی، تشریح و توصیف پدیده ها. آزمون فرض یا تئوری. جستجو برای یافتن روابط علمی	ایجاد تئوری، روشن نمودن پیچیدگی های یک پدیده، روشن ساختن مفاهیم، تجربه مفاهیم و پدیده	هدف
سؤال بسته، مبتنی بر پی آمد، از قبل مشخص شده، مصاحبه رسمی و سازمان یافته، مشاهده، پرسشنامه های از قبل طراحی شده و ...	سؤال باز - مبتنی بر فرآیند، مصاحبه های عمیق، نیمه سازمان یافته یا سازمان نیافته، مشاهده - مشارکت در فرآیند مورد تحقیق و ...	روش جمع آوری داده ها
تخمین حسابی، استنتاج آماری	توصیفی - شرح حکایت، مقایسه پیوسته، تجزیه و تحلیل سیستماتیک	نوع تحلیل
استقلال محقق، ارتباط ضعیف محقق و شرکت کنندگان	تعامل مستقیم با شرکت کنندگان، ارتباط نزدیک محقق و شرکت کنندگان	ارتباط محقق و شرکت کننده
روایی، پایایی و عنینیت	قابلیت پذیرش، تایید و انتقال	ارزیابی تحقیق
آماري	تئوریک (نظری)	نمونه گیری
نتایج قابل سنجش	یک داستان، یک تئوری، یک شرح مبسوط، یک توصیف، یک تفسیر	پی آمد

1 - sandelowski 2- informant 3- Researched 4- Context

اتلاف وقت و سرمایه شود و اگر دقت لازم اعمال شود، می تواند اطلاعات ارزشمندی جمع آوری نماید که از طریق رویکردهای کمی غیر ممکن است. به هر حال طرح های^۳ تحقیقی متعددی وجود دارند که هر کدام دارای کاربرد خاصی هستند و انتخاب آنها بستگی به سوال پژوهش دارد (۱۳).

اصولاً پیچیدگی گیرنده خدمات بهداشتی درمانی (انسان) متضمن پیدایش پیچیدگی های بی شماری در روش شناسی تحقیقاتی شده است که با آن به نحوی سر و کار دارد. گرچه هیچ روش تحقیقی را نمی توان ارجح نسبت به روش های دیگر تصور نمود، اما تجربه نشان داده است که محصور شدن به تحقیقات کمی بسیاری از سوالاتی را که در حرف و ابسته پزشکی مطرح است، بدون پاسخ رها کرده است و این در حالی است که پژوهش های کیفی با ظرافت های خاص خود به خوبی از عهده این مهم بر آمده است (۳).

با توجه به موضوعات بحث شده و ضرورت هایی که به برخی از آنها اشاره شد، قبل از شروع هر نوع پژوهش بویژه پژوهش های کیفی که در کشور ما تازگی دارد، آشنایی کامل با آنها امری حیاتی است. بدین منظور معرفی و آموزش تحقیقات کیفی برای همه پژوهشگران و بخصوص دانشجویان مقطع دکترای تخصصی و رزیدنت ها توصیه می شود.

بر کلیت فرد به همان صورتی که در تعامل با محیط طبیعی هست تمرکز داشته و به تجزیه رفتار به واحدهای قابل پژوهش در خارج از محیط علاقه مند نیستند (۲۳) از طرفی تحقیقات کمی روش بسیار مناسبی است برای پاسخ به سوالاتی در مورد رابطه علت و معلولی بین متغیرها و توصیف فراوانی و گستردگی پدیده ها. در این نوع پژوهش بسیاری از متغیرها در شرایط آزمایشگاهی مورد مطالعه قرار می گیرند و بسیاری از متغیرها تحت عنوان متغیرهای مخدوش کننده از صحنه حذف می شوند. برخی از محققان عقیده دارند که آمار و ارقام ارائه شده در تحقیقات کمی، فاقد مفهوم و روح واقعی پدیده های مورد مطالعه (مثل سلامت، بیماری، درد و ...) هستند حتی برخی دیگر روش کمی را مردود می شمارند و معتقدند که پیروی از علوم فیزیکی اشتباه است و رفتار آدمی با موضوع مورد بحث پژوهشگران فیزیکی متفاوت است (۸).

اصولاً دیدگاه جامع نگر در علوم پزشکی و حرفه ها وابستگی لزوم توجه به این گونه تحقیقات را خاطر نشان ساخته است که مطالعه انسان در متن جامعه و نگاه همزمان به انسان، محیط و همه متغیرهای تاثیر گذار بر آن را مورد تاکید قرار می دهد. در این نوع از پژوهش ها بجای تلاش در توضیح صرف رابطه علت و معلولی، سعی شده است، وقایع و پدیده ها در محیط های طبیعی خود تفسیر شوند و پیچیدگی های آن رخدادها یا وقایع بطور وضوح روشن گردد (۳). در واقع هدف عمده رویکردهای کیفی کشف واقعیت به همان صورتی است که نمونه های پژوهش آن را تجربه می کنند تا بدین وسیله معنی و مفهوم تجربه را از دیدگاه افراد مورد پژوهش بفهمند (۲۳).

کیت^۱ (۲۰۰۲) معتقد است که باید با چشم اندازهای متفاوت به پژوهش و دانش نگریست و نباید هیچ رویکردی را نادیده گرفت چون این شیوه به ما ایده های خوبی می دهد و باعث می شود که ما بهترین عملکرد حرفه ای را پیدا کنیم (۲۴). افزایش علاقه به پژوهش های کیفی در سال های اخیر، فهم اساسی این پارادایم^۲ را هشدار می دهد. شناخت مطالعه کیفی فقط یک نقطه شروع برای عملی نمودن این نوع پژوهش هاست و تصمیم گیری برای استفاده از روش های کیفی بایستی با ملاحظات خاص انجام شود زیرا به دلیل ماهیت متفاوت آن، ممکن است بیش از حد معمول باعث

References

- 1- Burns N, Grove K. The practice of nursing research. 4th edition, W.B sunders co: Philadelphia, 2001, pp: 61-62.
- 2- Olson H. quantitative versus qualitative research: the wrong question. Available from:
URL://<http://www.ualberta.ca/dept/slis/cais/olson.htm>.
Accessed 2004/05/24.
- ۳- صانعی، اشرف السادات. نیک بخت نصرآبادی، علیرضا. روش شناسی تحقیقات کیفی در علوم پزشکی، چاپ اول، انتشارات برای فردا، تهران، ۱۳۸۳.
4. Rob M, John S. qualitative versus quantitative research. Available from:
URL://<http://www.uea.ac.uk/care/elu/Issues/Research/Res1Ch2.html>. Accessed 2004/05/20.
- 5- Holloway I, Wheeler S. qualitative research for nurses. Blackwell Ltd: London, 1996: 1-10.
- 6- huberman, Miles. Quantitative versus qualitative debate. Available from:
URL://<http://www.writing.colostate.edu/references/research/gentrans/pop2f.cfm>. Accessed 2004/0/24.
- 7- Polit D, Hungler B. nursing research. 5th edition. Lippincott: Philadelphia, 2002:349-360.
- ۸- عابد سعیدی، ژیلا. امیر علی اکبری، صدیقه. روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت، چاپ اول، نشر سالمی، ۱۳۸۱.
- 9- Welk D, Anderson J. Quantitative vs. qualitative concepts in proposal writing. Available from:
URL://<http://www.documents%20and%20Setting%20documents>. Accessed 2004/05/30.
- 10- Dempsey P. A, Dempsey A.D. Using nursing research. 5th edition, lippincott: Philadelphia, 2000: 32-34.
- 11- Diane K. Qualitative research: A different paradigm. Journal of Wound, Ostomy and Continence Nursing. 2001, 28: 70-72.
- 12- Martin, colin R, Thompson, daivid R. Design and analysis of clinical nursing research studies. Routledge: London, 2000: 5-8.
- 13- Hoepfl, Marie C. Choosing qualitative research: Aprimer for technology education researchers. Journal of technology education, 1997, no1: 1-17.
- 14- Langford, Rae W. Navigating the maze of nursing research. The mosby co: USA, 2001:139-154.
- 15- huberman. Miles quantitative versus qualitative debate. Available form:
URL://<http://www.writing.colostate.edu/research/gentrans/pop2f.cfm>. Accessed 2004/05/24
- 16- Bogdon R.C, Biklen S.K. Qualitative for education: an introduction to theory and methods. Allyn and bacon, Inc: Boston, 1994: 140-143.
- 17- Nieswiadomy R.M. Foundation of nursing research. 3rd edition, Appleton and Lange: USA, 1998: 159-162.
- 18- Murphy E, Dingwall R, Greatbatch D, Parker S, Watson P. Qualitative research methods in health technology assessment. Journal of health technology assessment, 1998, 16: 25-29.
- 19- Strabert H, Carpenter D. Qualitative research in nursing. 3rd edition, lippincott: Philadelphia, 2003: 110-111.
- 20- Mike P. qualitative research. Available from:
URL://<http://www.writing.colostate.edu/reference/research/gentrans/pop2f.cfm>.
- 21- Taylor R, Greenhalgh T. how to read a paper: papers that go beyond numbers (qualitative research). BMJ, 1997, 315: 740-743.
- 22- Tolsma Marie T, Brockopp D. Fundamentals of nursing research. Jones and Bartlet pub: Boston, 2003: 334-335.
- 23- Tarling M, Crofts L. The essential researchers handbook. 2cd edition, Bailliere tindall: Toronto, 2002: 76-77.
- 24- Kate C. qualitative and quantitative research: Competition or parallel play?. Journal of Wound, Ostomy and Continence Nursing, 2002, 29(2): 74-75.

Qualitative Research Parallel to Quantitative Research

H. Karimi moonaghi¹

Abstract

Introduction: Inadequate knowledge of new approaches in research, as in qualitative research can lead to disuse or abuse. Therefore, introducing different aspects of qualitative and quantitative research can clear up The ambiguity surrounding them which would play an effective role in applying these methods in research. For these reasons, this study was conducted. The purpose was: introducing and comparing the features of qualitative and quantitative research in different aspects.

Methods: Library and electronic resources, correspondence with the international research organization was also another way for gathering information, and the relevant materials were selected After studying all materials the related content and information were selected.

Findings: qualitative research like quantitative is a precise method of survey. In the qualitative research, information about phenomena are presented in the form of explanation and description, even though in some cases statistics and numbers are used, the main goal of qualitative research is to develop synthesizing concepts and creating theory, while quantitative research tries to test a hypothesis. Data collection in qualitative research mainly include observation and interview, but, in spite of quantitative research, special strategies are used. Data analysis in qualitative research is inductive and in the quantitative research is diductive. Another major difference between these methods is about the role of researchers. The qualitative researchers are in close interaction with the participants, but quantitative researchers try to control and measure the variables. Sampling methods of these approaches also differ.

Results: Qualitative research is different from quantitative approaches from the point of view of the subject matter, goals and applications, data collection techniques, number of the samples, sampling procedure, and data analysis.

Key words: *Qualitative Research and Quantitative Research.*

قابل توجه اساتید، پژوهشگران و دانشجویان رشته‌های مدیریت خدمات بهداشتی و درمانی،
کتابداری و اطلاع‌رسانی پزشکی، مدارک پزشکی و اقتصاد بهداشت:

- دانشکده مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایران فصلنامه علمی - پژوهشی مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی را با هدف انعکاس جدیدترین مقالات و پژوهش‌های علمی انجام شده در زمینه مدیریت خدمات بهداشت درمانی، کتابداری و اطلاع‌رسانی و مدارک پزشکی به چاپ می‌رساند. لذا از کلیه اساتید، پژوهشگران و دانشجویانی که در عرصه‌های مربوط به امر پژوهش و تحقیق اشتغال دارند، دعوت می‌شود تا مقالات خود را به دفتر مجله ارسال دارند تا پس از بررسی در شماره‌های آتی فصلنامه منتشر گردد.
- ضمناً متقاضیان اشتراک فصلنامه می‌بایست مدارک مورد نیاز را به نشانی تهران - خیابان ولیعصر (عج) - بالاتر از ظفر - نبش خیابان شهید بابک بهرامی - پلاک ۱ - کد پستی ۱۹۶۸۶ ارسال و یا با شماره تلفن ۸۸۳۳۳۴ تماس حاصل نمایند.

مدارک مورد نیاز:

۱. اصل فیش بانکی به مبلغ ۳۴۰۰۰ ریال بابت اشتراک یکساله و یا ۸۵۰۰ ریال بابت تک شماره به حساب ۴۵۰۱۴ بانک رفاه کارگران شعبه دانشگاه علوم پزشکی ایران به نام دانشگاه علوم پزشکی ایران، معاونت پژوهشی
۲. فرم اشتراک

فرم اشتراک فصلنامه مدیریت و اطلاع‌رسانی پزشکی

۱- نام خانوادگی:	۲- نام:
۳- رشته تحصیلی:	۴- آخرین مدرک تحصیلی:
۵- آدرس پستی:	۶- کد پستی:
۷- تلفن:	۷- صندوق پستی:
- تاریخ و امضا